

Tale ved Nellemanns Haves 100-års fødselsdag den 10. maj 2025

Havens dagligdag

”Haven er reddet. Nu skal den bevares!” Sådan proklamerede den daværende formand for Nellemanns Haves Venner efter 90-års fødselsdagen i 2015. Det var mig!

Forud var gået otte år med benhårdt og dedikeret arbejde med at få haven på fode igen. Indledningsvis blev haven reddet fra udstykning til parcellhuskvarter. Ulykken blev standset! Det var den ”nemme” del.

Nu skulle Haven genskabes til fortidens storhed og pragt. Det var straks en noget større opgave, for haven var meget i forfald.

Pionererne, der stod for denne enorme indsats, skylder vi alt. Uden deres engagement, flid og tro på projektet, var det ikke lykkedes at redde Nellemanns Have. Der blev knoklet weekend efter weekend i flere år. Fældet, ryddet, brændt, retableret og efterhånden også vedligeholdt og nyplantet både paradistræer, lærkehække og rosenbed.

Et madpakkehus kom til sammen med en sandkasse og en lille naturlegeplads. Lises Pavillon blev renoveret og flyttet til sin nuværende placering. De aktive frivillige fik deres opholdsskurvogn: ”Kernehuset”.

Det var en enorm indsats disse pionerer ydede. Dem skylder vi den største tak. De lagde fundamentet til den have, som vi i dag ser som en helt naturlig og uundværlig del af Sæby.

De sidste af pionererne stoppede som aktive for et par år siden.

En ny periode i havens historie begyndte efter 90-års dagen. Ikke skarpt adskilt fra den forrige, men en glidende overgang fra at **redde** til at **bevare**.

Haven var **reddet**. Nu skulle den **bevares**. Men hvordan?

Skulle den blot ligge hen som prydhave? Og til glæde for hvem? De grå pensionister? Eller dagplejemødrene, der slæbte de forsvarsløse børn herop i tide og utide? Eller hvad?

Fond og havevenner blev hurtigt enige om, at haven kun kunne bevares gennem **udvikling**. En **udvikling**, som skulle være i harmoni med den haveplan, som Vibeke Nellemann – barnebarn af Nic. Nellemann - havde lavet i 90'erne. Men samtidig en udvikling, der tilgodeser kommende brugeres ønsker og behov.

En udvikling i dyb harmoni mellem **tradition** og **fornyelse**, og med det helt klare forsæt, at haven aldrig må tivoliseres.

Udvikling kom til at præge den næste periode i havens historie helt frem til i dag på 100-års fødselsdagen. Og vi er ikke færdige endnu.

Udviklingen af Nellemanns Have er lig med mere liv i Nellemanns Have.

Så ud over den faste ugentlige arbejdsdag om torsdagen, hvor haven blev vedligeholdt, så den kunne bevare sin høje og anerkendte standard, blev der også søsat og gennemført en lang række udviklingsprojekter.

Skolehaverne kom til efter et stort ønske fra Sæbygårdsskolen. Her lærer eleverne i 5. og 6. klasse nu på 10. år, at grøntsager ikke opstår i køledisken i SuperBrugsen, men kun ved hårdt manuelt arbejde med pasning af højbedene.

Med skolehaverne fulgte en servicebygning med toilet, udekøkken og opholdssted. Her på en bålhytte, hvor både skolebørn og havens øvrige gæster kan søge ly og læ, og hvor en hel skoleklasse kan overnatte i shelterdelen.

Senere fulgte depotbygningen med brændeskjul, vintertoilet og Sæbys største og bedste grillplads. En udendørs grillplads ved bålhytten blev det også til.

Jo, der var gang i den i nogle hektiske år fra 2016 til 2020. Alt sammen imens haven selvfølgelig blev passet og plejet på bedste vis af de godt 20 aktive frivillige havevenner, der troppede op hver torsdag formiddag.

Interessen for haven voksede voldsomt i denne periode. Coronaen hjalp med til at udbrede kendskabet til haven. Her var plads og frisk luft.

Vi anslår forsigtigt, at det årlige antal af besøgende i dag ligger på mellem 30 og 40.000 besøgende. Stadigt stigende.

Det var også i denne periode, at vi så småt begyndte på den **tredje** fase i havens nye liv, nemlig **formidlingen** af haven.

Vi fik oprettet en hjemmeside på Internettet. Her beskriver vi havens historie og informationer af mere blivende karakter.

Vi fik også startet en Facebookprofil, hvor vi omtaler dagligdagen i Nellemanns Have. Vi tilstræber mindst et opslag om ugen, som vi også deler på et par andre lokale Facebooksider. I alt har vi godt 2.500 mennesker, som trofast følger med i Nellemanns Haves liv og historie.

Sæbys 500-års jubilæum i 2024 fejrede vi med at indvi en ny legeplads og skænke den til Sæby som gave fra fonden og havevennerne. Samtidig renoverede vi Lises Pavillon, hvor den lokale kunstner Jørgen Agerbæk udsmykkede pavillonen med tre helt fantastiske billeder med motiver fra haven, og hvor Poul Haurum – ligeledes en lokal kunstner, som primært arbejder i træ, havde snedkereret et fint bord og en salgsbod til havens lokalt fremstillede honning. I kan møde både Jørgen og Poul i bålhytten, hvor de udstiller deres kunst, og hvor I kan gøre en god handel.

Et nyt bålsted ved Madpakkehuset kom til for et år siden.

Fonden og havens venner har ikke kunnet foretage denne udvikling uden hjælp og støtte udefra. Bidrag fra Frederikshavn kommune og fonde – både lokale og landsdækkende – har skabt det økonomiske grundlag. Lokale erhvervsdrivende og privatpersoner har støttet ved opførelsen af alle faciliteterne. Det skal alle have stor tak og ros for. Ingen nævnt – ingen glemt.

En enkelt person og hans virksomhed skal dog fremhæves i dag. Det er entreprenør Bo Andersen – Bettebo. Bo har været med på hele rejsen og har bidraget med stort og småt samt med kontakter og støtte fra private og andre erhvervsdrivende. Senest sidste år med et lån til jordarbejder og faldunderlag til legepladsen. Uden Bos store og uegennyttige hjælp var vi aldrig nået så langt, som vi er i dag.

For at hylde Bo og hans indsats har vi opkaldt den runde plads i skolehaven efter Bo. Det skete i forbindelse med indvielsen af legepladsen den 1. august sidste år. Pladsen hedder nu ”Bettebos Plads.”

Her på 100-års dagen er vi fortsat i færd med at **udvikle** Nellemanns Have. Vi har stadig mange projekter på vej. Nogle af dem har vi beskrevet på plancher, som man kan se i bålhytten senere på dagen. Og har man lyst til at bidrage til opfyldelsen af vores ønsker, vil vi være meget taknemmelige.

Jeg kan i flæng nævne et nyt forenings- og formidlingshus, en ny hovedindgang til haven fra parkeringspladsen på Overdrevet, en sti som forbinder den øvre og nedre del af haven, et nyt madpakkehus, som giver bedre ly og læ end det gamle og et nyt depotområde til vores maskiner og redskaber. Hertil en masse småønsker af mere driftsmæssig karakter.

Robotplæneklippere har også stået højt på vores ønskeliste. Det ønske har Melsenfonden netop indfriet, så meget snart er det forhåbentligt slut med den meget tidskrævende græsslåning både under træerne i paradishaven og på de store plæner.

To robotter futter allerede nu rundt og gør et godt arbejde. Måske møder I dem på jeres tur i haven?

Stor tak til Melsen Fonden for igen at støtte op om udviklingen af Nellemanns Have.

Formidling er det tredje trin i havens udvikling. Det tager vi for alvor fat på nu og i de kommende år.

Første trin var at **redde** haven. Næste trin at **bevare** haven gennem **udvikling** og tredje trin at **formidle** haven. Alt sammen samtidig med at haven skal vedligeholdes, passes og plejes, så den fastholder sit høje niveau og gode renommé.

Vi arbejder hårdt på at skaffe midler til formidling af haven, dens træer og historie. Et forenings- og formidlingshus er et led i denne plan. Vi har et møde med Realdania i næste måned om projektet. Det lyder lovende!

En deltidsansat naturformidler er et andet tiltag. Oplysningsskilte ved træer og andre seværdigheder indgår også i denne plan.

Foreningen Nellemanns Haves Venner har godt 350 medlemmer hvoraf ca. 30 er aktive. Vi oplever en stigning i både medlemstal og aktive. Det er dejligt, men det er også nødvendigt med en stor opbakning, for at vi fortsat kan passe og udvikle haven. Det skal I alle have stor tak for!

Der er fortsat mange opgaver at løse i Nellemanns Have. Dem løser vi med glæde.

Nellemanns Haves Venner bliver ved i mange år endnu!

Tak!